

**ДО 70-РІЧЧЯ ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ
А. А. ГРИЦЕНКА**

**ЛОГІКО-ІСТОРИЧНА ШКОЛА
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**LOGICAL-HISTORICAL SCHOOL
OF INSTITUTIONAL-ECONOMIC RESEARCH**

8 лютого виповнюється 70 років відомому вченому, члену-кореспонденту НАН України, Заслуженому працівнику освіти України **Андрію Андрійовичу Гриценку**.

А.А. Гриценко відомий в Україні та за її межами як засновник і лідер логіко-історичної школи інституціонально-економічних досліджень, що дістала втілення в цілому ряді нових наукових напрямів і теорій, серед яких: розробка методології поєднання логічного розгортання економічної теорії з емпірико-історичним описом зміни інституційних умов господарювання; концепція сумісно-розділених відносин, покладена в основу цілого ряду економічних досліджень, що дозволили розкрити природу сучасних форм праці, інститутів власності та економічної влади і на цій базі за-

пропонувати напрями розв'язання ряду проблем ринкової трансформації; виявлення інверсійного типу ринкової трансформації та його закономірностей, що дало можливість зрозуміти змінений, порівняно з класичним типом, порядок ринкових перетворень і зворотні наслідки втілення класичних рекомендацій; розкриття з урахуванням інституційних чинників логіки розвитку форм обміну, включаючи сучасні електронні гроші та виникнення криптовалют; розробка соціально-часової теорії вартості, представницької теорії грошей та рефлексійної концепції ціни, які дають можливість зрозуміти зумовлені сучасним інституційним устроєм феномени миттєвого переміщення великих статків з одного локального економічного простору в інший, пояснити механізми розгортання сучасних криз, утворення "фінансових бульбашок" та особливості сучасної циклічної динаміки. Актуальне практичне значення мають: обґрунтування стратегії розширеного таргетування стабільності грошової одиниці, що націлює на регулювання взаємозв'язаної динаміки інфляції та обмінного курсу залежно від конкретних інституційних умов господарювання, а також концепції інституційної архітектури економічних систем, спрямованої на забезпечення умов гармонійного розвитку; виявлення внутрішньої структури довіри як базового інституту соціально-економічної системи; з'ясування історичних форм взаємозв'язку ієрархії та мережі, переваг

і ризиків, що виникають у процесі становлення інформаційно-мережевої економіки; розкриття основної суперечності сучасної епохи та форм її прояву, обґрунтування концепції формування реконструктивного типу відтворення і розвитку.

Результати таких масштабних досліджень ювіляра представлені в більш як 400 його наукових працях, серед яких понад 30 монографій, підручників і навчальних посібників, які використовуються в курсах і спецкурсах з актуальних проблем економічної теорії. А.А. Гриценко підготував 16 кандидатів і 15 докторів економічних наук, які, у свою чергу, зростили 20 докторів наук. Уже третє покоління науковців користується надбаннями логіко-історичної школи інституційно-економічних досліджень і розвиває їх.

А починалося все у Харківському державному університеті (нині він є національним і носить ім'я В.Н. Каразіна), де Андрій Андрійович закінчив економічний факультет, став доктором економічних наук, професором, очолив кафедру економічної теорії та економічних методів управління, якою завідує і сьогодні. Під його керівництвом в університеті була захищена перша в Україні докторська дисертація з інституційної проблематики перехідної економіки. Шість підготовлених ним докторів наук працюють на економічному факультеті ХНУ імені В.Н. Каразіна, три – в Інституті економіки та прогнозування НАН України, інші – у вищих навчальних закладах і наукових установах Києва і Харкова. Його учні успішно реалізують себе і за кордоном.

Коло наукових інтересів ювіляра виходить за межі економічної науки. Його праці опубліковано у філософських, політологічних, правових, соціологічних журналах, у тому числі іноземних. Він брав участь у конгресах Соціологічної асоціації України, де керував роботою секцій.

Свої наукові здобутки А.А. Гриценко використовував на практиці, будучи завідувачем Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності (1995–2000 рр.), керівником експертно-аналітичного центру з питань грошово-кредитної політики Ради Національного банку України (2001–2008 рр.). Сьогодні він є заступником директора ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, веде активну громадську роботу, у 1999–2015 рр. був членом Президії та головою підкомісії з економічної теорії Науково-методичної комісії з напрямку “Економіка і підприємництво” Міністерства освіти і науки України. Нині він є вченим секретарем Міжвідомчої координаційної ради з економічної теорії НАН України та Міністерства освіти і науки України, співголовою Всеукраїнської асоціації політичної економії, головним редактором журналу “Економічна теорія”.

Немає сумніву, що логіко-історична школа інституціонально-економічних досліджень, яку очолює А.А. Гриценко, розвиваючись і збагачуючись новими ідеями і кадрами, і надалі служитиме українському суспільству і державі на шляху до збалансованого і гармонійного розвитку.

В. С. БАКІРОВ,
академік НАН України,
ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.
